

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1
 Maria Nyström

DOM
 2011 -12- 3 0
 Meddelad i
 Malmö

Mål nr
 10579-11 E

SÖKANDE

Rörservice Installation i Jonstorp AB, 556684-4253
 Box 2018
 263 71 Jonstorp

MOTPART

Höganäs kommun
 Stadshuset
 263 82 Höganäs

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

KONKURRENSVERKET	
2012 -01- 0 2	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Rörservice Installation i Jonstorp Aktiebolags
 ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 88011

Postadress
 Box 4522
 203 20 Malmö

Besöksadress
 Kalendegatan 6

Telefon
 040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se

Telefax
 040-97 24 90

Expeditionstid
 måndag – fredag
 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Höganäs kommun, fastighetsförvaltningen, genomför upphandling avseende ombyggnad av värmesystem från direktverkande el till vattenburet system i huvudsak för bostadslägenheter som förenklat förfarande enligt LOU. Genom beslut den 31 oktober 2011 tilldelades Landskrona Rörservice AB uppdraget.

Rörservice Installation i Jonstorp AB (Rörservice) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen inte får avslutas. Till stöd för sin talan anför Rörservice i huvudsak följande. Kommunen har felaktigt upphandlat Landskrona Rörservice (LR). LR har inte uppfyllt skall-kraven i förfrågningsunderlaget. LR:s anbud brister i uppgift om mottagare samt adressering saknas på anbudsformulär och kuvert. Det mest elementära borde vara att adressera så att det med tydlighet framgår att det man mottagit verkligen innehåller den handling man infordrat. Handlingen är nullitet. Anbudspromemorian, PM01, är inte upptagen i anbudet. Promemorian innehåller en tillkommande värmeväxlare till en kostnad om 98 000 kr. Kostnaden förringas av kommunen. Alla de uppgifter som fordras enligt AFC 611 sid. 25 i administrativa föreskrifter saknas, dvs. kostnad för material, större hjälpmedel, underentreprenader avseende installationsarbeten, övriga underentreprenörer, arbetare och större hjälpmedel. Endast punkten 5 är redovisad, övriga är utelämnade. I händelse av ÄTA arbeten har man ingen överenskommelse om debiteringar för övriga discipliner. LR saknar ekonomisk kapacitet för entreprenaden. De har knappa resurser för objektet, endast en person redovisad. LR saknar teknisk erfarenhet från likvärdiga objekt. Tidigare objekt verifierar ingen likställighet med aktuellt objekt. Uppgifter om färdigställandetid är orealistisk, slutet av februari 2012. Dock är målsättningen någon månad innan. Kalkylerad tid för rörarbeten är 1 000 h. Arbetena startar tidigast vecka 48 2011. Med hänsyn till helgdagar blir en möjlig summa tid med en montör som företaget angivit

560 h och detta har man förhoppning om att näst intill fördubbla. Samtliga punkter är av så ringa betydelse anser kommunen att man borde bortse från dessa. Därtill ska jämföras med att Rörservices anbud blev förkastat på grund av följande. Betalningsvillkor var inte 30 dagar från mottagen faktura. Efter fakturautskrift samma dag kan emellertid fakturan överlämnas till enhetens registrator, vilket blir samma som ankomstdatum. Vidare ska enheten lämna bankgaranti. Detta kan enkelt korrigeras vid upphandlingsmöte. Beträffande att färdigställandetid saknats enligt AFC 44, bilaga 1, förslag på färdigställandetid, har förslag på starttid angivits. Att ange färdigställandetidpunkt är omöjligt utan samråd med enheten eftersom arbetet ska bedrivas med boende vid arbetsstället. Vidare stundar vintermånader. Gällande att säkerhet inte funnits för entreprenören enligt förfrågningsunderlaget, kan korrigeras vid upphandlingsmöte. Rörservice har inte givits möjlighet till eventuell komplettering eller förtydliganden enligt AFB. 5.

Höganäs kommun fastighetsförvaltningen (kommunen) bestrider överprövningen i sin helhet och anför i huvudsak följande. Uppgiften om mottagare är ett något mindre avsteg från de administrativa föreskrifterna. Dock överlämnades anbudet personligen så ingen oklarhet förelåg om vad kuvertet innehöll. Att anbudspromemorian, PM01, saknas i anbudets innehåll innebär inte att värmeväxlare saknas i förfrågningsunderlaget. Den finns beskriven under punkten PJB.0 i Rörbeskrivningen. I PM01 har tillagts texten ”1 styck som förtydligande”. Det saknar enligt kommunens bedömning ekonomisk betydelse att PM01 inte nämnts i anbudet. Tidigare var antalet inte utsatt. Uppgift för tillkommande arbeten är enligt anbud timkostnad 400 kr samt påslag 15 procent. Kommunens bedömning är att LR har tillräcklig ekonomisk och teknisk erfarenhet för att utföra entreprenaden. Även Rörservice har bara en anställd. Att lämna bankgaranti är ett stort avsteg från Administrativa föreskrifterna. Enligt kommunens uppfattning går detta inte att korrigeras vid ett upphandlingsmöte. Granskning sker

av att anbud inkommit i rätt tid och är kompletta. Annars beslutas om eventuell komplettering eller förtydligande. Komplettering har inte begärts från någon anbudsgivare och inte heller ansetts behövligt.

DOMSKÄL

En upphandlande myndighet ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 1 och 5 §§ LOU (i lydelse före den 1 november 2011) framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att förvaltningsrätten i princip endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Det ska framgå av förfrågningsunderlaget vilka krav som måste uppfyllas för att ett anbud ska kunna antas. Ett anbud som inte uppfyller samtliga obligatoriska krav (ofta benämnda skall-krav) får inte antas och ska därför inte heller utvärderas.

Rörservices uppfyllande av skall-kraven

Betalningsvillkor 30 dagar från mottagen faktura, AFC.62

Av förfrågningsunderlaget, administrativa föreskrifter, framgår att betalning endast sker mot faktura för utfört arbete. I fakturan upptagna arbeten ska vara utförda innan fakturan ställs ut. Betalningstiden - 30 dagar - räknas från det att beställaren mottagit fakturan. Vad Rörservice anfört och

2011 -12- 30

åberopat om 30 - dagars betalningsvillkor visar inte på något sätt att kommunen förkastat Rörservices anbud på felaktiga grunder.

Bankgaranti

Rörservice har anfört att uteslutande på grund av att säkerhet till entreprenör inte skett enligt förfrågningsunderlaget kan korrigeras vid ett upphandlingsmöte. Mot detta har kommunen invänt att beställaren ska lämna bankgaranti är ett stort avsteg från de administrativa föreskrifterna. Vad Rörservice anfört om att beställaren ska ställa säkerhet för entreprenören strider enligt förvaltningsrätten mot förfrågningsunderlaget. Därmed är det inte visat att kommunen har förkastat anbudet på en sådan felaktig grund.

Färdigställandetid

Enligt AFB.311 i förfrågningsunderlaget, administrativa föreskrifter, ska förslag till igångsättandetid och färdigställandetid lämnas. Det är i målet ostridigt att Rörservice inte har lämnat något förslag på färdigställandetid. Med anledning härav brister Rörservice i det av kommunen uppställda skall-kravet.

Kompletteringar/förtydliganden AFB.5

Rörservice har invänt att de inte har givits möjlighet till eventuella kompletteringar eller förtydligande enligt förfrågningsunderlaget. Enligt AFB.5 i förfrågningsunderlaget har kommunen möjlighet att, om komplettering behövs sedan anbudet kommit in, begära sådan. Förvaltningsrätten konstaterar emellertid att ingenting tvingar kommunen att ge leverantören möjlighet att lämna en komplettering. Med hänsyn härtill innebär vad Rörservice anfört i denna del inte att kommunen brutit mot bestämmelserna i LOU.

Rörservice har alltså rätteligen uteslutits vid kvalificeringsfasen på grund av att de inte har uppfyllt vissa av kommunens uppställda skall-krav. Med

2011 -12- 3 0

anledning av att LR är det enda bolaget som gått vidare till utvärderingen har Rörservice kunnat lida skada. Förvaltningsrätten har därmed att pröva Rörservices invändningar om att LR inte uppfyllt skall-kraven.

LR:s uppfyllande av skall-kraven

Anbuds- PM 01

Rörservice har i ansökan anfört att anbudsromemorian PM-01 inte är upptagen som ingående i anbudet. Mot detta har kommunen invänt att den omständigheten att anbudsromemorian saknas i anbudets innehåll inte innebär att värmeväxlare saknas i förfrågningsunderlaget. Det saknar, enligt kommunen, betydelse att PM-01 inte nämnts i anbudet. Under punkten PJB.0 finns nämligen värmeväxlaren beskriven och i anbudsromemorian PM-01 har förtydligande gjorts om mängdförteckning. Såvitt förvaltningsrätten kan förstå ansökan om överprövning anser Rörservice att LR inte uppfyllt kraven i förfrågningsunderlaget eftersom bolaget uttryckligen inte har accepterat och omnämnt anbuds-PM 01 i till kommunen lämnat anbud. Förvaltningsrätten konstaterar emellertid att det inte kan utläsas att anbuds-lämnaren ska acceptera romemorian uttryckligen i sitt anbud eller särskilt nämna det där. Såvitt framgår har romemorian till syfte att komplettera förfrågningsunderlaget med uppgift om antalet i fråga om värmeväxlarenheter. Av förfrågningsunderlaget framgår därtill kriterierna för värmeväxlaren. Förvaltningsrätten bedömer därmed att grund för att förkasta LR:s anbud av detta skäl inte föreligger.

Adress saknas

Rörservice har anfört att adress saknas på inlämnat anbud. Kommunen har mot detta invänt att anbudet överlämnades personligen, varför inga tveksamheter fanns om vem som avlämnat anbudet. Med hänsyn till att det inte föreligger några frågetecken om vem som lämnade anbudet, att anbudet lämnats till rätt adressat samt att det av förfrågningsunderlaget inte framgår

att adress på kuvertet är ett skall-krav, finner förvaltningsrätten att Rörservice inte har visat att det finns grund för att förkasta anbudet från LR.

Ersättning för ändringar och tilläggsarbeten, AFC.611

I förfrågningsunderlaget, administrativa föreskrifter, under AFC.611, framgår bl.a. följande. För ändrings- eller tilläggsarbete, som inte finns upptaget i särskild avtalad debiteringsnorm (å-prislista) och för vilket särskild uppgörelse inte träffats ska ersättning för ändringar och tilläggsarbeten kostnadsregleras enligt följande där %-satser och å-pris för arbetare anges i anbudet:

Kostnad	Ersättning
1. Material och varor	Verifierad självkostnad med % pålägg
2. Större hjälpmedel	Verifierad självkostnad med % pålägg
3. Underentreprenader avs. installationsarbeten	Verifierad självkostnad med % pålägg
4. Övriga underentrepren.	Verifierad självkostnad med % pålägg
5. Arbetare	Avtalat å-pris kr/tim

Rörservice har invänt att LR inte lämnat erforderliga uppgifter under punkten AFC.611, utan att endast punkten 5 är redovisad. Kommunen har mot detta invänt att i anbudet finns uppgift för tillkommande arbeten med pris om 400 kr per timme samt påslag om 15 procent. Rörservice har därmed inte visat att det finns grund för att förkasta anbudet från LR.

Ekonomisk och teknisk kapacitet

Rörservice har anfört att LR saknar ekonomisk och teknisk kapacitet för entreprenaden på så sätt att de endast har en resurs redovisad samt saknar erfarenhet av likvärdiga objekt. Kommunen har mot detta invänt att LR har tillräcklig ekonomisk och teknisk erfarenhet för att utföra entreprenaden. Med hänsyn till att kommunen ansett att de fått tillgång till en leverantör som har tillräcklig kapacitet och ekonomi att utföra de efterfrågade tjäns-

2011 -12- 30

terna samt att Rörservice inte visat på vilket sätt LR inte uppfyller kommunens krav, finner förvaltningsrätten att det inte finns grund för att förkasta anbudet från LR.

Färdigställandetid

Rörservice har anfört att LR inte har lämnat en realistisk färdigställandetid. Det är i målet ostridigt att LR lämnat en färdigställandetid enligt förfrågningsunderlaget. Förvaltningsrätten anser att vad Rörservice anfört och åberopat om att tiden för färdigställande är orealistisk inte visar att det finns grund för att förkasta LR:s anbud.

Med hänsyn till det ovan anförda finner förvaltningsrätten att Rörservice inte visat att kommunen tagit ovidkommande hänsyn eller brutit mot bestämmelserna i LOU på så sådant sätt att Rörservice därigenom har lidit eller riskerat att lida skada. Grund för ingripande mot upphandlingen föreligger därmed inte.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1b LOU)

Madeleine Westberg

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU

